

HÍRMONDÓ 2019/8

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában olvashatnak az egyesület októberi programjairól, a Fehérbot Napja és egyéb alkalmakból megrendezett előadásokról, valamint egy fontos információról, és érdekességekről.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Jánosi Veronika, szerkesztő

TARTALOMJEGYZÉK

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK.....	2
Rehab klub a segítségnyújtás jegyében	2
Tűzoltó múzeumban jártunk	2
Meghívó hozzátartozóknak	3
ELŐADÁSOK A FEHÉRBOT NAPJA ALKALMÁBÓL	4
Dr. Hillier Dániel előadása a VÁI-ban.....	4
Az „Informatika a Látássérültekért” Alapítvány előadása a fehérbot napja alkalmából	6
Beszámoló az ÉTA Országos Szövetség programjáról	8
Konferencia az akadálymentes kultúráról	9
FONTOS INFORMÁCIÓ.....	12
A Magyar Nemzeti Bank ajánlása fogyatékos személyek ügyintézésével kapcsolatban	12
HÍR, ÉRDEKESSÉG	15
Arany Bot Díjat kapott a Pesti Magyar Színház	15
A színvakságról	16

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Rehab klub a segítségnyújtás jegyében

Októberi rehab klubunkat 2-án szerdán tartottuk meg, családi légkörben, segítségkérés, segítség nyújtás, és annak formái témában.

A beszélgetés indításaként, aki szeretne volna, elmondhatta, kitől szokott segítséget kérni/kapni.

Általában az egyesületet, a családot, valamint az utcai kedves járókelőket említették a résztvevők.

Később elhangzott, hogy nem jó, ha valaki egyetlen emberre van utalva segítségnyújtás tekintetében, minél több kapcsolatot kell kiépíteni. A teljesen siketvakok ezt az internet segítségével tudják véghez vinni.

Szóba került még, hogy mennyire nehéz elfogadni, ha valaki élethelyzetéből adódóan teljesen új helyre kerül, új kapcsolatokat kell kiépítenie, új emberekben megbízni, segítséget kérni tőlük szükség esetén.

A délután végén arra a következtetésre jutottunk, hogy a segítség kérés állapotunkból adódóan esetünkben fontos, szükséges. Ahhoz azonban, hogy megfelelő segítséget tudjanak nyújtani számunkra, először el kell fogadni saját magunkat, helyzetünket, majd tudni kell közölni megfelelően igényeinket.

Tűzoltó múzeumban jártunk

Október 22-én a Tűzoltó Múzeumban járt körülbelül 20 fős csapatunk. Napsütéses, meleg időben indultunk útnak. Fogadtatásunk nagyon szívélyes volt.

A földszinten megismerkedhettünk egy repülőgép motor által hajtott tűzoltókészülékkel. A múzeumi részleg az emeleten korszakokra volt osztva. Az első teremben az ókorba utaztunk. Itt a legérdekesebb eszköz egy vízi orgona volt, amelyet zenélésre is használtak. Ezen időszakban nagy bottal ütötték a tüzet, gondolván, hogy ezzel el tudják oltani.

A következő terem a középkoré volt. Ebben az időben vödörrel oltották a tüzet, tömlők segítségével. A házak könnyen leégtek, mert szalmatető borította azokat.

A következő időszak már az, amikor megalakult az önkéntes és a hivatásos tűzoltóság, amely Széchenyi Ödön nevéhez fűződik. Ekkor már létrákat is használtak, amelyeken nagyjából 7 emelet magasságba voltak képesek felmászni.

Az utolsó helyiségekben a modern tűzoltás eszközeivel ismerkedhettünk meg. A tárlatvezetők elmondták, hogy a repülőtéren pl. habbal oltják a tüzet, az épületekben poroltókat használnak. Kézbe vehettünk eszközöket, például nagy botot, sisakot, övet. Ez utóbbin sokféle eszközt tudtak hordani a lánglovagok.

Hasznos és információkban gazdag délutánt töltöttünk együtt.

Meghívó hozzátartozóknak

Támogatói csoport indul hozzátartozóknak

Segítsek neki, vagy hagyjam, hogy egyedül megpróbálja? * Miért olyan nehéz vele a kommunikáció? * Hogyan tudok kikapcsolódni? * Mi lesz vele, ha megöregszünk? * És velem? Nekem ki fog segíteni?

A Siketvakok Országos Egyesülete szeretettel hívja azokat a személyeket, akiknek hozzátartozója látás- és hallássérült. A csoport célja, hogy lehetőséget adjon a hasonló élethelyzetben lévő, de sokszor magányosan küzdő hozzátartozók számára az érzéseik, gondolataik és jó gyakorlataik megosztására.

Témáinkat a résztvevők igényei szerint alakítjuk.

Néhány téma javaslat: szembesülés a diagnózissal, segítségkérés, elemi rehabilitáció, segítői és hozzátartozói szerep, önállóság, kommunikáció, szabadidő eltöltés, öregedés...

A csoport minimum 4 fő jelentkezése esetén indul. A csoport nyitott, később is lehet csatlakozni. A résztvevőket védi a titoktartási kötelezettség. A részvétel díjmentes.

Vezetők: Fazekas-Pongor Balázs pszichológus, és Varga Anna gyógypedagógus

Az első alkalom időpontja: 2019. november 13., szerda 17 óra

Érdeklődés, jelentkezés Varga Annánál telefonon (20/960-7589), vagy e-mailben (varga.anna@siketvakrehab.hu).

Jelentkezési határidő: 2019. november 6.

Varga Anna, gyógypedagógus

ELŐADÁSOK A FEHÉRBOT NAPJA ALKALMÁBÓL

Dr. Hillier Dániel előadása a VÁI-ban

„Idegsejt hálózatok és génterápia, fény az alagútban” címmel tartott előadást Dr. Hillier Dániel a Fehérbot hetek rendezvénysorozat alkalmából a Vakok Állami Intézetében.

A doktor úr mérnök-informatika szakon végzett, ezért inkább az idegtudomány oldalát ismeri a szemorvoslásnak. Ahhoz, hogy az idegrendszerünk működését megértsük, elkerülhetetlen, hogy értsük valamennyire a szemünk működését is. Dr. Roska Botond nevéhez fűződik az idegtudomány, és a mérnök informatikai tudományágak együtt működésének elindítása. Az ő laboratóriumában egy látó-chipen dolgoztak, amelynek felépítése a retinához hasonló. Az előadás első része a vakság bizonyos formáinak terápiás megoldásait tárta fel. A vakság témájának feltárása már a Bibliában is megjelenik. Érdekesség, hogy az állatvilágban nem létezik vakság. Az emberi agy leghátsó részében található a retina, középen a talamusz, majd a látókéreg. A retinán léphet fel a legtöbb vakságot okozó betegség, ezért ez egy külön terület az orvostudományban. Kétféle látásunk van a perifériás és az éles látás. Az éles látással (fovea) a főemlősök, és az ember rendelkezik csupán. Ez utóbbi felelős az olvasásért, érzelmek arcon való felismeréséért gyors értelmezéséért. A perifériás látás a közlekedésért felel. Érdekesség, hogy a foveába csak a fotoreceptorokon keresztül érkezik a fény, kikerüli a sejteket, ezért látunk annyira élesen és színesen. Ha elbambulunk, minden fekete-fehér lesz. Az egyik betegség, amely az éles látás elvesztésével kezdődik a retinitis pigmentosa. Az ebben a betegségben szenvedő egyén csak azt látja, ahová fókuszál. A betegséget egyetlen mutáció, azaz egy pár gén okozza. Ebben az állapotban pigment túltermelés jelenik meg. Terápiájában génterápiára van szükség, nem elég egy vírus beinjektálása, ezért embereken még klinikai kísérletekig sem jutott el. Azért nehéz ez a terület, mert nem biztosak abban, hogy egy gén megjavításával nem okoznak-e más betegséget. Egerekben már megállapították, hogy a retinában lévő pigmentek túltermelődnek, ezért elveszíti a retina a fényből elektromos áramot képző képességét.

A másik, kezelésében hasonló betegség a makula degeneráció. Ennek nagyjából fele genetikai eredetű, másik része környezeti ártalom pl. dohányzás következménye. Az ebben a betegségben szenvedő egyén elveszti az éles látását, a perifériás látása pedig foltos marad. A két

állapotban közös, hogy nem egyik napról a másikra végbemenő folyamatról van szó.

Az Amerikai Élelmiszerügyi Hivatal már megadta az engedélyt a retina azon fajta génterápiájára, ami kis korban hatékony. Ha csecsemő, vagy még magzati korban megkapják a kicsik a génterápiát, tökéleteshez közeli lesz a látásuk. A génterápia a gyógyszerekkel szemben nem lassítja, hanem meggyógyítja a betegséget.

Az előadás második fele az agykérgi látássérülés okait fejtegette. Vannak olyan kutatócsoportok, amelyek azon dolgoznak, hogy látóideg sorvadás után az elsődleges látókéregbe juttassák el a hőt, azaz az infravörös fényt. Amikor az agykéreg sérül, tompalátás alakul ki. Az agyban található neuronok nyúlványos szerkezetek, melyeknek egy része arra szolgál, hogy befogadja a többi neurontól érkező információt. A leghosszabb nyúlvány az axon, melynek szerepe az információ továbbítása. Az agykérgi látásromlást okozó betegségeknél lényeges, hogy az agy azon területének működését ismerjék meg a kutatók, amely az adott betegségért felelős és csak azt változtassák meg. A kutatást segíti egy olyan mikroszkóp, amely képes három dimenzióban mérni a sejtek aktivitását.

A harmadik részben az előadó a szemteke rezgés okait tárta fel. Ez az állapot egyetlen gén mutációja, amely által a beteg ugyan képes olvasni, de nem tud sokáig egy felé fókuszálni. A betegségért egy olyan sejtípus felel, amely az iránymozgásokra érzékeny. Bár egereknél már kísérleti fázisban járnak e betegség kutatásával kapcsolatban, az embereken végzett kísérletekre azonban még várni kell.

Bázelben dolgoznak azon, hogy hogyan és milyen injekcióval fordítható vissza a szemtekerezgés. A kutatók azt már tudják, hogy születéskor, vagy még előtte kell majd elvégezni a beavatkozást. A glaukóma génterápiás gyógyítására is folynak kísérletek Bázelben, azonban áttörés még nem következett be.

Előadása végén Dr. Hillier Dániel köszönetet mondott azon laboroknak, akikkel együttműködik.

Hasznos tudományos előadáson vehettünk részt.

Jánosi Veronika

Az „Informatika a Látássérültekért” Alapítvány előadása a fehérbot napja alkalmából

A rendezvényen Agárdi Szilvia, az „Informatika a Látássérültekért” Alapítvány munkatársa köszöntötte a megjelenteket.

Elsőként Szuhaj Mihály az alapítvány elnöke mondta el beszédét. Először a fehérbot megjelenéséről, a látássérültek életére gyakorolt hatásáról beszélt, arról, hogy milyen szabadságot, önállóságot jelent számukra ez az eszköz. Ezt követően rátért arra, hogy az informatikában a fehérbot a látássérültek számára a képernyő olvasó és nagyító program, a Braille kijelző, ugyanis ezek az eszközök teszik lehetővé az önálló számítógép használatot. A szervezet vezetője kiemelte az elmúlt év eredményeit, melynek keretében szót ejtett a beszélő Linux program újabb verziójának megjelenéséről, az ország licenz fontosságáról, valamint számítógépes oktatóanyagok elkészítéséről.

Az ország licenz kapcsán szóba került, hogy annak megjelenése kiváltja a korábbi szoftveradományozást. A képernyőolvasó és nagyító programok 2018 júliusa óta bárki számára ingyenesen elérhetőek magyar nyelven, és 6 hetente frissülnek. Az ország licenz nem csupán az ország földrajzi határain belül élők számára elérhető, hanem a határon túli magyarok számára is. Üzleti kategóriában nemzetközi szinten is jelentős ez a kezdeményezés, amely bronzminősítést nyert el.

Az elnöki köszöntőt követően Pauer Pál, a Nemzeti Információs Szolgáltató Alap Zrt. ügyfélkapcsolati ágazati igazgatója kapott szót, aki az elektronikus ügyintézés fontosságáról, és ennek keretében annak akadálymentes elérhetőségéről adott tájékoztatást. Elmondta, hogy cégük a Belügyminisztérium háttérintézményeként, együttműködésben az Alapítvánnyal felel azért, hogy akadálymentessé váljon az ügyfélkapun való ügyintézés a látássérültek számára. Az ügyfélkapu segítségével tájékoztatást kaphatunk arról, mikor jár le személyigazolványunk, letölthetünk ügyintézéshez szükséges nyomtatványokat, és az éves adóbevallást is ezen keresztül ellenőrizhetjük. Az ágazati igazgató bejelentette továbbá, hogy 2019 júniusa óta újabb 1 évre elérhető az ország licenz a látássérült felhasználók számára.

A program következő előadója Herczeg Lajos az Infoalap oktató munkatársa volt. Ő a 2019-ben elkészített Microsoft Office 2016, és Windows 10 tananyagokról beszélt, amelyek elérhetőek az Alapítvány honlapján. Megtudhattuk, hogy idén elkészült a tananyag az Apple Mac

rendszeréhez is, melynek segítségével a számítógép bekapcsolásától kezdve elsajátíthatóak a Mac rendszer alapjai. Mostanra vált elérhetővé a matematikai kommunikáció akadálymentesen informatikai módszerekkel. Ez a módszer a matemel leíró nyelv elnevezést kapta. Ezzel a módszerrel lehetővé válik a matematika, és társtudományai oktatói és az 5.-12. évfolyamos látássérült diákok közötti kommunikáció. Így a matematikai feladatokat a látássérült diákok számítógépen gond nélkül el tudják végezni, valamint a tanár által kiadott feladatokat önállóan el is tudják olvasni.

Herczeg Lajos érdekesítő beszámolója után Velegi Dorottya látássérült egyetemi hallgató beszélt az ICC táborban szerzett élményeiről, tapasztalatairól. Az ebben a táborban való részvételt a magyar diákok részére az Infoalap teszi lehetővé immár 15 éve minden nyáron. Dorottya bízta a szülőket, hogy amennyiben tudják gyermekükről, hogy szereti a kihívásokat, bátran engedjék el ebbe a táborba, mert sok élményt szerez majd és kapcsolatokat épít. A résztvevőknek 36 műhelyfoglalkozásból 12-t kell választaniuk még kiutazás előtt, ez a konyhai tevékenységektől, a vakvezető kutyával való közlekedésen át, a kommunikációs workshopokon keresztül a sportprogramokig mindenfélét magába foglal.

A program zárásaként Agárdi Szilvia, a Lapról Hangra kiadvány fontosságáról beszélt a látássérültek életében. Ez a kiadvány önkéntes, látó személyek által felolvasott, kizárólag nyomtatott formában megjelenő napilapok-újságok olvasását teszi lehetővé a célcsoport számára. Ezt okostelefonok segítségével felolvassák az önkéntesek, feltöltik a www.laprolhangra.hu weboldalra, a látássérült felhasználók pedig elolvashatják az érdeklődésüknek megfelelő cikkeket.

A rendezvényen sok fontos, és érdekes információval gazdagodtunk.

Jánosi Veronika

Beszámoló az ÉTA Országos Szövetség programjáról

2019. október 30-án a Stroke Info Alapítvány és az ÉTA Országos Szövetség (utóbbiak értelmileg akadályozott személyek és családjaik segítségével foglalkoznak) közös tematikus napján jártam.

A rendezvény fő témája a Stroke megelőzése, valamint a betegségből való felgyógyulás volt. Ez a betegség sok értelmileg akadályozott személyt érint.

A nap házi asszonya P. Fülöp Katalin volt. Papp Ágnes az ÉTA elnöke és Tóth Veronika alpolgármester asszony nyitotta meg a rendezvényt. Az első előadás egy zenei összeállítás volt, amelyet a Hangadó énekegyüttes prezentált. Az együttes tagjai afáziában szenvedő érintettek. Ismert nép,- és popdalokat énekeltek. Az afázia beszédzavar, amely a leggyakrabban Stroke után alakul ki.

A Hangadó együttes után Sarkadi Gabriella, a Stroke Info Alapítvány elnöke tartotta meg előadását. Az alapítvány 2011-ben alakult, részben az ő inspirációja alapján, mivel ő is Strokeból felépült érintett, részben pedig azért, mert mindig is szeretett volna az emberekért tenni. A betegsége kialakulásáig is civil szervezeteknél dolgozott, gazdasági területen. Az alapítvány sokféle tevékenységgel foglalkozik. Előadásában hasznos információk hangzottak el a Strokeról. Megtudtuk például, hogy Strokera kell gyanakodnunk, ha valakin a következő tüneteket tapasztaljuk: az arc eltorzulása, beszéd értetlenné válása, kézmozgás nehezítettsége.

A következő előadó egy saját bevallása szerint "ételfüggő" fiatalember volt, aki mikor megtudta, hogy cukorbeteg, gyökeresen megváltoztatta étkezését. Azóta naponta kétszer eszik, nem eszik pl. lisztet és cukrot.

A harmadik előadó szintén egy fiatalember, aki évtizedekig sportoló volt, egészen a Strokeja bekövetkezéséig. Elmondása szerint azt gondolta, ő aztán tényleg egészséges, mivel a sport miatt egészségesen kell étkeznie és mozognia is. Aztán hirtelen bekövetkezett a baj, a bal oldala teljesen lebénult. Szerencsére fél év alatt sikerült meggyógyulnia. Fontosnak tartotta megosztani, hogy minden nap egy harc a betegségben szenvedőknek. Lehetséges, hogy az egyik nap pl. le tud tekerni a szobabiciklin x kilométert, viszont másnap sokkal gyengébb elesettebb lesz. Ekkor nem szabad feladni, tovább kell küzdeni. Minden apró eredménynek örülni kell. Ő például annak is tudott örülni, hogy megtalálta elfoglaltságként a honlapkészítést, mivel mozogni nem tudott, nem sportolhatott.

A rendezvény időtartama alatt szűrővizsgálatokon is részt lehetett venni, valamint a nap végén volt egy előadás a meseterápiáról. Ebből megtudhattuk, hogy a mesékben is tulajdonképpen az ember problémáinak megoldásaira kaphatunk segítséget.

A nap folyamán sok hasznos előadást hallhattunk.

Jánosi Veronika

Konferencia az akadálymentes kultúráról

A konferenciát második alkalommal rendezte meg a Pesti Magyar Színház 2019. október 14-én.

A program háziasszonya Benkő Nóra színművésznő volt. Köszöntőt mondott Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár, és dr. Zalán János, a Pesti Magyar Színház igazgatója.

Fekete Péter köszöntőjében az úgynevezett negyedik falról beszélt, amely a nézők és a színészek között jön létre egy-egy előadás során. A látássérülteknek ez áthatolhatatlan, de ennek leküzdésében segít az audionarráció. Azt pedig, hogy mit, és hogyan lehet átadni a szövegből-zenéből a hallássérülteknek, a jelnyelv hivatott megmutatni.

Megtudhattuk, hogy az elmúlt években, a cirkusz világában is megjelent az audionarráció.

Dr. Zalán János a színház igazgatója örömét fejezte ki, hogy a konferencia előadói, és résztvevői elfogadták a meghívást. Kiemelte: A színház küldetése, hogy a kultúrát mindenkihez eljuttassa. A jelnyelvi tolmácsolással kísért előadásokról szólva elmondta, hogy azok jelenléte ma már természetes a színházban, a színészek egy-egy jelnyelvi tolmácsolással kísért előadás végén jelnyelven köszönik meg a tapsot.

Az előadók sorát Szabó Sándor, az MTVA munkatársa folytatta, aki bejelentette, hogy az MTVA csatornáin 2020. szeptember 1-től meg fognak jelenni az audionarrációval kísért műsorok, tartalmak.

Szabó Sándort Marossy Antal rádiós újságíró követte, aki a cirkuszi narrációról beszélt. Előadását a kihívás, lehetőség, felelősség kifejezések köré építette, mely egyben a nap „mottója” is volt.

Kihívás: Hogyan kell egy látássérült számára jellemezni például az állatok kinézetét? Használjanak-e színbeli jellemzést? Kiderült, hogy

leginkább tárgyakhoz hasonlítva lehet állatok esetében a méreteket illusztrálni. A színek is fontosak lehetnek, mert a látássérültek csoportja heterogén, azaz vannak köztük vak, aliglátó, illetve gyengénlátó személyek. Utóbbi két csoport számára jelentősége lehet a színeknek, mint ahogy azok számára is, akik életük egy pontján veszítették el teljesen látásukat.

Tóth Cecília, a Pesti Magyar Színház társadalmi felelősségvállalási referense, egyben audionarrátora, és dr. Zalán János színházigazgató közös előadásukban hangsúlyozták, hogy az audionarráció tekintetében első, és legfontosabb szempont az intézményi háttér biztosítása, majd ezt követi az eszközpark megléte. Látássérültek esetében a Sennheiser Mobile Connect applikáció, valamint fülmonitorok és audionarrátor foglalkoztatását jelenti az akadálymentesítés, hallássérültek esetében pedig jelnyelvi tolmács alkalmazása a kulcs az egyenlő esélyű hozzáféréshez.

Az előadók kiemelték: a Pesti Magyar Színház életében fontos pillért jelent a drámapedagógiai foglalkozások tartása a Gyengénlátók Általános Iskolájával való együttműködés keretében. Ezen együttműködés eredményeként minden a Gyengénlátók Általános Iskolájába járó diák színházi évadonként egyszer eljut érdeklődési körének és korának megfelelő előadásra. Ez a program 2020-ban kiegészül majd, ugyanis elindul a Lázár Ervin Program, melynek célja, hogy minden diák az általános iskolai éve alatt legalább egyszer eljusson színházba.

A színház igazgatója bejelentette, hogy fogyatékosággal élő emberektől is várnak írásokat, amelyeket esetlegesen, ha az adott művet megfelelőnek találják, idővel színpadra visznek, bemutatnak. Szemléletformáló programok tekintetében kiemelésre került Juhász Tamás előadása. Elhangzott, hogy a jövőben fontos szempont lenne a pedagógus képzésbe beépíteni az audionarráció, valamint a kulturális akadálymentesítés témáját. Jó lenne, ha az akadálymentes kultúra biztosításának jó gyakorlatai publikáció formájában megjelenhetnének. Az előadók szándékukat fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy szakmai szervezetek és színházak részvételével gyakrabban megrendezésre kerülhessenek kulturális akadálymentesítéssel foglalkozó konferenciák, workshopok.

A nap programjának következő előadói dr. Gombás Judit, az ELTE-BGGYFK adjunktusa, és Baráth Anita a Gyengénlátók Általános Iskolájának munkatársa voltak, akik előadásukban egy kis bepillantást engedtek a társművészetekben megjelenő audionarrációra. Témájuk a múzeumi és festmény narráció volt.

A Nemzeti Fogytékosságügyi, és Szociálpolitikai Központ Közhasznú Nonprofit Kft. részéről Somogyi Krisztina előadása végén bejelentette, hogy a szervezet újabb audionarrátor képzést indít, melyet várhatóan október végén fognak meghirdetni.

Dr. Tapolczai Gergely országgyűlési képviselő előadásában a jelnyelv színházi jelenlétét, és annak fontosságát emelte ki az 1998-as Esélyegyenlőségi, valamint a 2009-ben elfogadott Jelnyelvi Törvényen keresztül.

Az előadók sorát Kókai Gábor nagyothalló informatikus folytatta, aki az okosmikrofonokról tartott érdekes előadást. Megtudhattuk tőle, hogy az okosmikrofonok között a jelenleg legfejlettebb a Rogers mikrofon, amely saját wifi hálózatot alakít ki a működéshez, és bluetoothon keresztül kommunikál a hallókészülékkel. Teljesen kiszűri a háttérzajokat és segítségével a színház utolsó sorából is jól lehet hallani az előadást.

Az egy óras ebédszünetet kerekasztal beszélgetések követték, melyet külön rendeztek lásássérültek, és külön a hallássérültek számára. A hallássérült szekciós kerekasztal beszélgetés központjában a jelnyelv, valamint a feliratozás közötti különbségek álltak.

Információkban gazdag, érdekes napot töltöttünk a színházi szakemberek, valamint audionarrátorok, és jelnyelvi tolmácsok között.

Jánosi Veronika

FONTOS INFORMÁCIÓ

A Magyar Nemzeti Bank ajánlása fogyatékos személyek ügyintézésével kapcsolatban

Egyenlő esélyű hozzáférés

Az egyenlő esélyű hozzáférés követelményének érvényesülése érdekében általános elvárás a pénzügyi szervezetekkel szemben, hogy minél több ügyfélszolgálati ponton biztosítsák a fogyatékos ügyfél egyenlő esélyű hozzáférést az általuk kínált szolgáltatásokhoz. Ez gyakorlatilag a következőket jelenti: a pénzügyi szervezetnek az új ügyfélszolgálati pontjai kialakításakor, továbbá a szolgáltatások bevezetése, bővítése, valamint az általa kínált szolgáltatások igénybevétele során alkalmazott eszközök [pl. bankjegykiadó automata (a továbbiakban: ATM), sorszámhúzó és ügyfélhívó berendezés] beszerzése, fejlesztése, korszerűsítése során figyelemmel kell lennie arra, hogy azok egyenlő eséllyel hozzáférhetőek legyenek a fogyatékos ügyfelek számára is.

Elvárás, hogy a pénzügyi szervezet a teljes szolgáltatási térképét a fogyatékos ügyfél által elérhető módon, akadálymentesen tegye hozzáférhetővé az egyes ügyfélszolgálati pontokon és a honlapján; ha pedig üzemeltet call centert, akkor ott önálló menüpontként is lekérdezhetővé kell tenni a szolgáltatási térkép tartalmát. Külön elérhetővé kell tenni továbbá – megye, település és fővárosi kerület szerinti bontásban – az adott területi egységben található akadálymentesen használható és akadálymentesen megközelíthető ügyfélszolgálati pont elérhetőségét, megjelölve az akadálymentesítés módját.

A pénzügyi szervezeteknek minden olyan alkalmazás linkjét akadálymentesen kell közzé tenniük honlapjukon, amelyekkel kapcsolatban adatszolgáltatási kötelezettségük van (pl. Országos fiók-, és ATM kereső.).

A hátrányos megkülönböztetés tilalma, indokolt előnyben részesítés elve

Az MNB elvárja, hogy a pénzügyi szervezet a személyes ügyintézés során lehetőség szerint biztosítson elsőbbséget a fogyatékos ügyfél számára, továbbá az ügyfélszolgálati ponton biztosítsa, hogy a kijelölt ügyintéző akadálymentesen megközelíthető helyen, lehetőség szerint a bejárásthoz legközelebb helyezkedjen el. További elvárás, hogy a

pénzügyi szervezet biztosítsa az általa kínált szolgáltatástípusok minél szélesebb körére vonatkozóan az egyablakos ügyintézés lehetőségét. A pénzügyi szervezeteknek az ügyfélszolgálati pontokon lehetővé kell tenniük a segítőkutyával történő ügyintézését.

A látássérült ügyfelek tájékozódásának segítése érdekében figyelni kell az ügyfélhívó és besoroló rendszerek kihangosítására, a taktilis burkolati jelzések kialakítására, kontrasztok és megvilágítás alkalmazására, a személyes segítségnyújtás felajánlására, nagyító használatára.

Az ajánlás szerint jó gyakorlat lehet a sorszámhúzó berendezésen a fogyatékos ügyfél számára elsőbbséget biztosító külön gomb elhelyezése, pontírással is jelezve azt a vak ügyfelek részére.

Szerződéskötés, tájékoztatás

A pénzügyi szervezetnek a szerződési feltételek meghatározásakor, továbbá a szerződéskötés során nyújtott tájékoztatásnál, illetve a későbbi kapcsolattartás során különleges figyelemmel kell lennie a fogyatékos ügyfél állapotának jellegére (látássérült stb.), illetve annak mértékére. Ez a gyakorlatban az alábbi követelmények betartását jelenti: a termékajánlások alkalmával a pénzügyi szervezeteknek fel kell hívniük a fogyatékos ügyfelek figyelmét a számukra kínált – akadálymentesítést segítő – eszközökre, lehetőségekre, alkalmazásokra (pl. telefonbanki megoldások, internetbanki megoldások, kiegészítő alkalmazások, mobilalkalmazások, egér használata nélküli funkciók, videótolmács szolgáltatás).

Az MNB szükségesnek tartja, hogy a pénzügyi szervezet a szerződéskötés során úgy járjon el, hogy az a fogyatékos szerződő fél számára minél kisebb terhet jelentsen (például, ha a szerződést közjegyzői okiratba kell foglalni, akkor a közjegyző jelenjen meg az ügyfélszolgálati ponton.).

A szerződéskötés vonatkozásában további fontos elvárás, hogy a pénzügyi szervezet szükség esetén részletes magyarázat mellett olvassa fel a szerződést a fogyatékos ügyfél részére – a titokvédelemre vonatkozó jogszabályi rendelkezések betartásával –, és annak megtörténtét igazolható módon rögzítse.

Nagyon fontos, hogy a fogyatékos ügyfél számára a pénzügyi szervezetnek megfelelő időt kell biztosítani a szerződésben foglalt megértésére, részletes és – igény szerint – ügyfélszolgálati ponton kívül történő áttanulmányozására, és ennek érdekében a szerződés tervezetét rendelkezésre is kell bocsátani, illetve – igény szerint – biztosítani kell személyes egyeztetésre lehetőséget akár segítő személy közreműködésével.

Úgyszintén a szerződéskötéshez kapcsolódó követelmény, hogy a pénzügyi szervezet biztosítson lehetőséget előzetes időpont egyeztetésre annak érdekében, hogy a fogyatékos ügyfél a szerződéskötést megelőzően a személyes jelenléthez, valamint a szerződéskötési feltételek maradéktalan megismeréséhez szükséges intézkedéseket megtehesse, így támogató-, vagy kísérőszolgálatot hívhasson, esetleg segítőt bízhatson meg.

Szolgáltatások nyújtása

Ha ezt a fogyatékos ügyfél igényli, részére – lehetőség szerint – külön tárgyalót, továbbá olyan személyes kapcsolattartót kell biztosítani, aki a fogyatékos ügyfél erre irányuló kifejezett kérése esetén, a lakóhelyén felkeresve nyújt segítséget neki a szolgáltatások igénybevétele során.

Az MNB kifejezetten fogyasztóbarát megoldásnak tartja, ha a pénzügyi szervezet a fogyatékos ügyfél kérése esetén az ATM-ből történő kifizetéssel azonos díjfizetés mellett teljesít részére pénztári kifizetést.

A fogyatékos ügyfélnek küldött különböző kimutatásokat – különös tekintettel a fogyasztónak kínált lakossági fizetési számlakonstrukciókra – a pénzügyi szervezetnek lehetőség szerint akadálymentes elektronikus formában is elérhetővé kell tennie. Ha erre nincs lehetőség, akkor más megfelelő módot kell felkínálni (pl. call centeren keresztül azonosított hívásban, ügyfélszolgálati ponton ügyintéző közreműködésével) annak érdekében, hogy a fogyatékos ügyfél értelmezni tudja a kimutatásban foglaltakat.

Online és technológiai szolgáltatásokkal kapcsolatos fontosabb ajánlások

Az MNB elvárásként fogalmazza meg, hogy a pénzügyi szervezet tegye elérhetővé a weboldalakat képernyőolvasó programok útján, betűméret növelésével, kontrasztos megjelenítési móddal a vakok és gyengénlátók számára is.

Úgyszintén a vakok és gyengénlátók érdekében törekedni kell arra, hogy ha a pin kódot érintőbillentyűzeten vagy érintőképernyőn kell megadni, a pénzügyi szervezet olyan eszközt alkalmazzon, amelyen beszéd-támogatás is működik.

A honlapok kialakítása, fejlesztése során elvárás, hogy a pénzügyi szervezet legyen figyelemmel az akadálymentes honlapokra vonatkozó ISO/IEC 40500:2012 (W3C Web Content Accessibility Guidelines [WCAG] 2.0) webes szabvány előírásaira, törekedve legalább az „AA” akadálymentességi szint biztosítására.

Ha a pénzügyi szervezet megváltoztatja online felületei felépítését, erre vonatkozóan is figyelemfelhívást kell elhelyeznie a látássérült ügyfelek számára.

Gulyásné dr. Bölkény Ágota

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Arany Bot Díjat kapott a Pesti Magyar Színház

A Fehér Bot Napjához köthetően, a látássérültek nemzetközi világnapján adták át az Arany Bot Díjat négy kategóriában. A Bízz Vakon! Közhasznú Egyesület a díjjal szeretné felhívni a figyelmet arra, hogy felismerjük, vak és látássérült társainknak akár egy apró gesztus is rengeteget jelent.

Az Arany Bot egy hétköznapi díj, azért alapították, hogy a mindennapi segítőknak mondjanak köszönetet. A látássérültek életében kiemelt szerepe van a hétköznapi tetteknek, a hétköznapi találkozásoknak, tehát a szomszédoknak, a kisboltosnak, a munkahelyi kollégának, a butikosnak, aki segít az egymáshoz illő darabok kiválogatásában, vagy a szupermarket biztonsági őrének, aki megtalálja a pulton új helyre dugott kefir.

Ezt a látássérültek által „Újhullámos díjnak” nevezett elismerést a rászorulóknak titkos jelölése alapján osztják ki. Az idei egyik Arany Bot Díjat a Pesti Magyar Színház kapta.

„Hálásan köszönjük a látássérült közönségünknek, hogy értékelték a munkánkat. Folytatjuk és a következő évadokban is minden nagyszínpadi előadásunkat – igény szerint – audionarrációval kísérünk majd.”

A díjat Kiss Elemér adta át Tóth Cecília audionarrátornak, aki sok látássérült személyes ismerőse. A díjátadó Kiss Elemér maga is a feleségével, barátaival sok-sok audionarrált előadást nézett már a színházban.

„Külön köszönetet mondunk a titkos jelölőnknek, aki ezt írta a színházról”:

„A színház elsőként hozta létre intézményes formában az akadálymentesítést, ezen belül az audionarrációt, és a jelnyelvi tolmácsolást. A Pesti Magyar Színháznak nemes küldetése és célja, hogy elérjék azt, hogy a színházi élmény mindenütt akadálymentes legyen. Az integráció, a társadalmi beilleszkedés nagyon fontos számukra, vagyis a színházban minden előadáson együtt ülhetnek vakok, látássérültek, siket és ép nézők is. Egyedülálló tevékenységük példamutató, és nagyon sok olyan vak, látássérült embernek teszik elérhetővé a színházi élményt, a kulturális befogadást, akiknek eddig nem volt lehetőségük színházba menni. Még arra is figyelnek, hogy a látássérült közönségük számára a színház megközelítését a honlapjukon elérhető hangos térképpel segítsék.”

A színvakságról

Színesen szép az élet; szoktuk mondani. Gyönyörködünk a természet ezer színében, hosszan gondolkozunk a festékboltban, vagy reggelente a ruhásszekrény előtt, hogy mi mivel passzol. Természetesnek vesszük, a színek és színárnyalatok sokaságát, de az emberiség nagyjából négy százalékanak, ez az élmény nem adatik meg

A színvakság a rendellenes színlátásnak egyik fajtája, melynek következtében az érintett képtelen megkülönböztetni a különböző színeket.

A szem ideghártyájában kétféle érzékelő sejt van: a csap és a pálcika. A színlátást a csapok szolgálják, ezek veszik fel, és adják tovább a színeket. A csapoknak három fő típusa van – a jellegzetes fényérzékelési spektrumnak megfelelően –: vörös receptorok, zöld receptorok és ibolya-kék receptorok. Ha bármelyik (ritka esetekben mind a három) színérzékelő receptor hiányzik, akkor színvakságról beszélünk, míg abban az esetben, amikor a receptorok nem működnek megfelelően, akkor színtévesztésről. Viszont nincs a kettő között éles határ, mert habár a színtévesztők még láthatnak színeket, de súlyos esetekben, nagyon nehezen tudják megkülönböztetni őket.

Színlátási problémák okai

Kialakulásának két oka lehet: öröklött vagy valamilyen betegség (cukorbetegség, alkoholizmus, mérgezés, szemhályoggyulladás, szürkehályog), sérülés által kiváltott. A genetikai okok miatt kialakuló színvakságnak is két fajtája létezik: a kékcsap-monokromázia és az akromatopszia.

Felismerése

Ma már sokféle képteszt létezik, melyek segítségével bárki leellenőrizheti önmagát, hogy megfelelően látja-e a színeket. A tesztek közül a leggyakoribb az Ishihara-teszt, ahol egy hasonló színárnyalatú (pl. fekete-fehér, zöld, vagy piros) pontokból álló ábrán, egy más színnel (pl. fehér, piros, vagy zöld) ábrázolt szám olvasható ki. Aki nem tudja kiolvasni a számot, tehát nem tudja elkülöníteni a számot a háttértől, annak érdemes felkeresnie szakembert.

Teszt (angol): <https://www.colour-blindness.com/colour-blindness-tests/ishihara-colour-test-plates/>

Forrás: www.szimpatika.hu

Összeállította: Jánosi Veronika

Siketvakok Országos Egyesülete Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1053 Budapest, Múzeum körút 3. II. em.1.
Telefon: 06-1/361-2007
Fax: 06-1/209-5829
E-mail: siketvakok@gmail.com
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Jánosi Veronika